Forskningsrådet

Marie Curie gir deg muligheter

Se mulighetene!

Marie Curie er en populær EU-ordning for forskere, forskningsinstitusjoner og bedrifter. I løpet av årene 2007–2013 står nesten 40 milliarder kroner til disposisjon. Norge er med i Marie Curie på lik linje med EU-landene.

EU satser sterkt på forskning – og på økt forskermobilitet på tvers av alle grenser. Også land utenfor Europa er med. I løpet av få år kommer EUs forskningsbudsjett til å bli doblet. Dette åpner nye muligheter for deg som er i gang med en forskerkarriere eller allerede er etablert som forsker. Det åpner også muligheter for deg som leder en bedrift og trenger hjelp av forskere.

Mulighetene
Marie Curie skal få flere dyktige forskere til å knytte kontakter og utvikle karrieren i et annet land enn sitt eget.

Marie Curie skal også få bedrifter og store foretak til å samarbeide med forskningsinstitusjoner – på tvers av landegrensene.

Ser du mulighetene?

Ulike ordninger
Marie Curie gir støtte til doktorgradsstudenter. Er du i gang med en mastergrad, bør du være oppmerksom på hvordan Marie Curie kan bringe deg videre mot en PhD. Husk også at ordningen spenner svært vidt, fra litteraturvitenskap til utvikling av nye industriprodukter.

Ulike ordninger er tilpasset ulike behov og karrierenivåer. Ved første øyekast kan de mange ordningene i Marie Curie virke forvirrende og kanskje skremme noen. Det er det ingen grunn til. I Norges forskningsråds sitter det personer med god innsikt i de ulike ordningene, og de er der for å hjelpe deg å finne fram.

Hos Forskningsrådet kan du også få hjelp til å finne mulige samarbeidspartnere, og du kan også få informasjon om ulike utlysninger. Ta kontakt!

Toppfinansiering
For å gjøre et utenlandsopphold med Marie Curie enda mer attraktivt tilbyr Norges Forskningsråd *toppfinansiering* av ordningen. Slik kan du som er student eller forsker få dekket både lønn og utgifter – og slik blir økonomi i enda mindre grad et argument for å si nei til Marie Curie. Erfarne forskere kan også få *prosjektetableringsstøtte* fra Forskningsrådet.

For å få Marie Curie-stipend må du gjennom en vurdering fra et internasjonalt panel av evaluatorer. Slik er Marie Curie-stipendet også blitt et internasjonalt kvalitetsstempel.

På de neste sidene forteller noen som allerede har benyttet Marie Curie om hva de har oppnådd.

Marie Curie

Marie Curie (1867–1934) vokste opp i Polen og ble første kvinnelige professor ved Universitetet i Paris. Hun var en pioner på sitt felt og oppdaget blant annet grunnstoffene polonium og radium. Den dag i dag er hun den eneste som har fått Nobelprisen i to ulike fag, kjemi og fysikk. Marie Curie var en svært mobil forsker og har gitt navn til EUs ordning for økt forskermobilitet.

Bildet viser skuespilleren Susan Marie Frontczak som Marie Curie. (Foto: Storysmith)

Ny kunnskap

I framtidas Norge vil ny kunnskap bli stadig viktigere. Derfor trenger vi flere som tar doktorgrader og flere som velger å bli forskere.

Like viktig er det at disse framtidas forskere samarbeider på tvers av grenser, etablerer nettverk og bidrar til nye resultater og nye metoder.

Framtidsrettede bedrifter må også samarbeide, ikke minst for å få tilgang til nye markeder.

Norge er et lite land og vi er helt avhengige av internasjonalt samarbeid. Vår deltakelse i verdens største forskningsprogram, EUs 7. rammeprogram, står her helt sentralt. Marie Curie-tiltak er ordninger for forskerutdanning, karriereutvikling og forskermobilitet i programmet. Norske institusjoner, bedrifter og enkeltindivider bør bruke Marie Curie-ordningene aktivt. Dette gir dyktige forskere og innovatører nye muligheter til å finne samarbeidspartnere.

For deg som er forsker, kan et utenlandsopphold bli en rik opplevelse. Både faglig og personlig kan du få utbytte av å jobbe med kolleger i andre land, og bidra til å styrke internasjonal kunnskapsutveksling og til å bygge nye og bedre nettverk.

Når du reiser ut, bringer du med deg ny viten tilbake. Andre forskere kan komme hit, og bidra med det samme. Slik kan vi finne bedre svar, og samtidig oppnå bedre forståelse av ulike lands kultur og kunnskap.

Lykke til med Marie Curie!

Foto: Fotografmester Arild Hjelm

Tora Aasland
Forsknings- og høyere utdannings-minister

– Et enestående grunnforskningsprogram!

Nils Chr. Stenseth bruker Marie Curie programmet strategisk for å drive fram enda bedre forskning.

Stenseth er leder for et Senter for fremragende forskning (SFF) ved Biologisk institutt, Universitetet i Oslo. Han er også senterleder for et nordisk senter for fremragende forskning.

Sentrene han leder skal forene tidligere atskilte naturvitenskapelige felt som økologi, statistikk, genetikk og evolusjon. For å gjøre god grunnforskningen innen biologi og lage nye metoder, er det viktig å knytte forbindelser til andre miljøer i verden. Stenseth bruker Marie Curie helt bevisst til dette.

– Programmet er enestående. Det spesielle er at vi ikke bare knytter til oss dyktige forskere som bidrar med kunnskap direkte inn i våre prosjekter, vi knytter også til oss forskerens vertsinstitusjon. Det gjør at vi, som en ekstra bonus, får nye partnere med oss på laget.

Stenseth og kollegene hans har hatt fire PhD-studenter på treårsopphold og sju på kortere opphold gjennom Marie Curie Early Stage Training Site.

Han nevner et eksempel: – En doktorgradsstudent fra Seattle var hos oss ved senteret i en periode. Nå er han reist til USA igjen og arbeider ved universitetet i Berkeley. Men samarbeidet vårt fortsetter, og i tillegg til det han har bidratt med personlig, har vi nå knyttet kontakter mellom miljøet hans ved Berkeley og vårt Centre for Ecological and Evolutionary Synthesis (CEES) i Oslo.

Stenseth og senteret hans har en god suksessrate i Marie Curie. Mellom 50 og 70 prosent av søknadene har gått igjennom. Rådet hans til forskningsledere som ønsker å knytte til seg utenlandske studenter gjennom ordningen lyder kort og godt: – Søk i vei! Men husk at du sammen med kandidaten må bruke tid på å utvikle søknaden. Bruk også tid på å presentere vertsinstitusjonene grundig.

Nok en god side ved Marie Curie ifølge Stenseth, er at det ikke bare fokuseres på forskeren eller prosjektet. – Mens det i andre etablerte ordninger i EUs rammeprogram er kvaliteten på prosjektet som står i fokus, dreier det seg her både om kvaliteten på kandidatene, på prosjektet og på vertsinstitusjonen. En god match mellom disse bidrar til suksess.

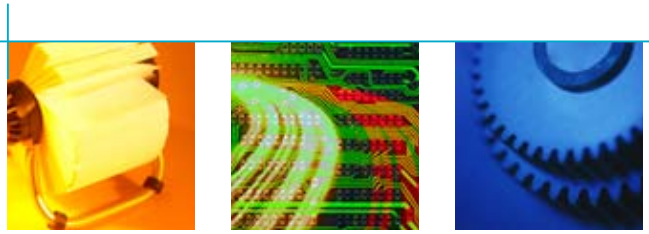

Sterkere sammen med andre

Kristine Kleivi tilhører et sterkt faglig forskningsmiljø ved Rikshospitalet-Radiumhospitalet i Norge. Men hun måtte til Finland for å finne god teknologisk kompetanse.

Kleivi studerer forandringer i genene til de som får brystkreft. Målet er å finne gener som er viktige i brystkreftutviklingen. Men da hun skulle gjøre funksjonelle storskala analyser av kreftceller, hvor man hemmer mange tusen gener, en av gangen, for å se om de har innvirking på kreftcellens overlevelse, kom hun til kort her i Norge. Hun trengte bedre teknologisk kompetanse og bedre utstyr enn hun kunne finne her til lands. Begge deler fant hun ved VTT Technical Research Centre of Finland. Der har Kleivi tilbrakt to år, med midler fra Marie Curie-programmet.

– Det er viktig å ha et slikt program som også støtter unge forskere. Forskere som ennå ikke er etablert har ofte vanskelig for å skaffe finansiering til utenlandsopphold. Og får du lønn som postdoktor i andre land enn Norge, strekker ofte ikke pengene til hvis du har lån som skal betjenes hjemme. Men med et Marie Curie-stipend nærmer du deg norsk lønn, sier Kleivi.

Den gruppen hun arbeider sammen med ved Radiumhospitalet er internasjonalt ledende på brystkreftforskning. – Vi har god kreftforståelse, god biologiforståelse og gode tumordata. Men internasjonalt er dette et lite miljø. Derfor er det veldig viktig å finne samarbeidspartnere i andre land.

– Finnene har teknisk innsikt. Et samarbeid mellom den norske forskningsgruppen, som teller ca 40 personer og den finske, som er på rundt 60 personer, gjør at vi blir et mye større miljø og har mye større sjanse for å lykkes, mener Kleivi. Nå er hun tilbake igjen i Oslo. Men forskerhverdagen er ikke som før. – Jeg samarbeider nå like tett med de finske forskerne som med norske. Jeg har ukentlig telefonmøter med finnene og reiser jevnlig på besøk, forteller hun.

– Hvis du skal forske på et visst nivå, er det viktig å tenke internasjonalt. Men det holder ikke bare med kontakt med utenlandske forskere. Du bør oppholde deg fysisk en stund i et annet land hvis du skal klare å få det nære og gode forholdet. Marie Curie har vært med på å gjøre dette mulig for meg.

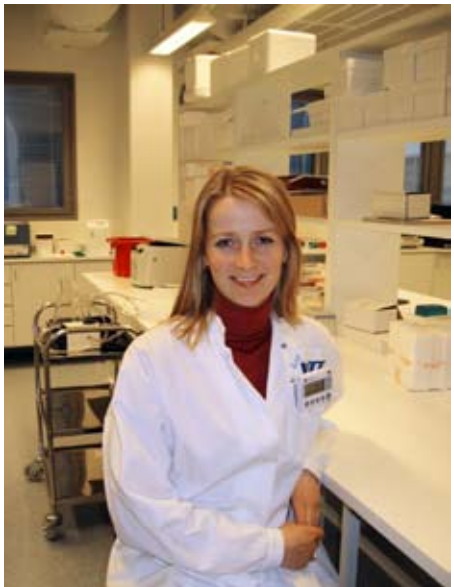

Ble fransk med Marie Curie

Ane Aanesland reiste til Frankrike som Marie Curie-stipendiat. Det endte med fast jobb og tvillinger!

Fysikeren fra Tromsø var postdoktor i Australia, men hun lengtet tilbake til Europa. Aller helst til Frankrike, fordi kjæresten er fransk. Men i Frankrike er en postdoktor dårlig betalt, og hun lette derfor etter en annen finansieringskilde. Det var slik hun oppdaget Marie Curie-programmet.

– Jeg fant ut at dette var perfekt for meg. Jeg var så heldig å kjenne en forskningsgruppe ved Ecole Polytechnicque utenfor Paris som jeg hadde lyst å arbeide sammen med. De hadde også lyst til å ha meg med på laget sitt. Så da var det bare å søke!

Det kan virke avskrekkende å skrive en søknad til Marie Curie. Men i virkeligheten er det enklere enn å skrive en søknad til Forskningsrådet, mener Aanesland. – Det er en ganske stor prosess og mye informasjon som må gis, men det er gode retningslinjer for hvordan søknaden skal fylles ut.

– Det er helt klart en fordel å ha god kontakt med et miljø og en person som virkelig har lyst til at du skal komme, slik at dere kan samarbeide godt om søknaden, råder Aanesland. Hun søkte om å være med på et konkret prosjekt hvor det skulle utvikles en patenterbar prototype på en ny type ionemotor. Dette er en motor som ved hjelp av å akselerere elektrisk ladde partikler opp til høy hastighet, skal få romsonder og romferger til å nå enda lengre ut i verdensrommet og gi dem ennå lengre levetid.

– Jeg fikk gjennomført det jeg hadde forventet og vel så det i løpet av stipendperioden. I tillegg fikk jeg tvillinger. Nå har jeg fast jobb ved samme institusjon og er naturligvis svært fornøyd med utbyttet av Marie Curie-oppholdet, ler Aanesland. Hun har ingen problemer med å anbefale programmet til andre norske studenter.

– Hvis du har publisert internasjonalt og har funnet en interessant og god forskergruppe, anbefaler jeg å ta kontakt for å diskutere en søknad. Det å arbeide utenlands er en veldig nyttig erfaring, forteller fysikeren, som ikke har planer om å vende hjem igjen med det første.

Et friskt pust i miljøet

– Gjennom Marie Curie har vi ikke bare fått bygd opp ny kunnskap og kompetanse, men også fått et friskt pust av nye tanker og ideer inn i vårt miljø, sier Michael Gausa.

Han er daglig leder av observatoriet ALOMAR (The Artic Lidar Observatory for Middle Atmosphere Research) ved Andøya Rakettskytefelt. En dag fikk han en henvendelse fra en sveitser med en fersk doktorgrad i fysikk. Han ønsket et opphold på Andøya.

– Dette var en glimrende mulighet for oss. Vi satte oss straks ned sammen med kandidaten for å utforme en søknad til Marie Curie-programmet. Vi hadde tidligere hatt positive erfaringer med andre virkemidler fra EU, og ønsket å teste ut Marie Curie.

Søknadsprosessen var ukomplisert, mener Gausa. – Vi ble sammen enige om de vitenskapelige målene og kandidaten skrev om sine personlige mål med stipendet.

ALOMAR er ikke uvant med utenlandske ansatte. Her arbeider forskningsgrupper fra en rekke forskjellige nasjoner. Både den europeiske romorganisasjonen ESA, den japanske romorganisasjonen JAXA og det amerikanske NASA har regelmessig prosjekter på Andøya. Observatoriet leverer vitenskapelig bakkestøtte til rakettskytefeltet. Instrumentene dekker alle atmosfæriske lag, fra troposfæren til termosfæren.

– Vår sveitsiske stipendiat fikk ansvaret for ett av våre nye instrumenter og kunne konsentrere seg 100 prosent om dette. Han har bygget opp masse kompetanse og kunnskap om bruken av dette instrumentet. Det gjorde at vi fikk avlasting på arbeid som vi ellers måtte gjort selv, og han fikk bygget videre sin vitenskapelige karriere, sier Gausa.

I tillegg til det konkrete arbeidet som blir gjort, var den sveitsiske fysikeren med på å sette ALOMAR enda sterkere på det vitenskapelige kartet, ved å knytte institusjonen tettere til europeiske nettverk og samarbeidspartnere.

Gausa forteller at det har vært både spennende og morsomt å få inn en person som representerer en annen kultur, har andre verdier, nye tanker og ideer i miljøet ved ALOMAR.

– Vårt miljø består hovedsakelig av teknikere. Derfor har det vært svært verdifullt å få inn en person med en annen bakgrunn. Gausa er ikke i tvil: Dukker det opp en ny kandidat, vil vi benytte oss av Marie Curie flere ganger!

Du og Marie Curie

Vil du vite mer om Marie Curie og mulighetene denne EU-satsingen gir for deg, din institusjon eller din bedrift, kan du ta kontakt med Nina Therese Maubach eller Per Magnus Kommandantvold i Norges forskningsråd. De er såkalte National Contact Points (NCP) for Marie Curie-ordningen i Norge – og de er der for å hjelpe deg.

Konkurransen om Marie Curie-støtte foregår på høyt internasjonalt nivå. Derfor oppfordrer vi deg til å ta kontakt så tidlig som mulig i prosessen. I tillegg til hjelp med søknaden, kan du få råd og tips.

Du kan også få hjelp til informasjon om aktuelle utlysninger og spørsmål rundt søknaden og søknadsprosessen.

Har du praktiske spørsmål om slikt som barnehage, skole og skatt i andre land, ta en kikk på nettstedet www.ec.europa.eu/euraxess

Per Magnus Kommandantvold
Tlf. 22 03 70 00 pmk@rcn.no

Nina Therese Maubach
Tlf. 22 03 70 00 ntm@rcn.no,

Aktuelle nettsteder:
www.forskningsradet.no/FP7people
http://cordis.europa.eu/fp7/people
http://ec.europa.eu/research/mariecurieactions/

Norges forskningsråd
EU-kontoret
Stensberggata 26
Postboks 2700 St. Hanshaugen
N0-0131 Oslo

Telefon: +47 22 03 70 00
post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no/EU

August 2008

Opplag: 8000
Tekst: Jakobsen & Amundsen
Design: Melkeveien Designkontor
Foto: Forskningsrådet, EU, Arild Hjelm, Ståle Skogstad, privat